БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 125 (6560)
ИЮНИИН 26
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХОЙШОЛУУЛАШАГҮЙ ЗОРИЛГОНУУД

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон колхозно тосхонуудай хүдэлмэрилэгшэд тарянайнгаа ургасые саашадань дээшэлүүлхын, ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулхын ба ашаг шэмыень ехэ болгохын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэнэ.

Манай республикын колхозууд ба МТС-үүдэй механизаторнууд байгша оной хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто, эмхитэй һайнаар үнгэргөөд, мүнөө пар хахалалгын хүдэлмэрие муу бэшээр ябуулжа байна. Республикын олонхи колхозууд ниитынгээ мал-ажалые яһала амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна, адуу малаа ерэхэ үбэл хүсэд хүрэхэ тэжээлээр, типовой дулаан байрануудаар хангахын түлөө бага бэшэ оролдолго гаргана.

Гэхэтэй хамта, манай республикын хүдөө ажахыда дутагдалнууд үшөөл олон. Тэрээнние усадхахын түлөө бага бэшэ оролдолго хэшээл гаргаха хэрэгтэй. Зарим аймагуудта тэжээлэй культуранууд ба овощь тарилга ехээр унжагайруулагдана гэжэ һаяхан боложо үнгэрһэн партиин обкомой пленум тэмдэглээ. Энэ хадаа илангаяа Баргажанай, Ториин, Бичурын, Хэжэнгын ба бусад хэдэн аймагуудта үзэгдэнэ. Эдэ аймагуудта зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд элдүүрилгэ ба харууһалга ехэтэй культурануудые тариха гүрэнэй түсэбые дүүргээгүйшье һаа хамаагүй гэжэ һанадаг. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын аймагай «Зурганай зам» колхоз оройдоо 3 гектар овощной культурануудые тариха түсэбтэй аад, нэгэшье соото капуста, үгэрсэ, томат тарягүй. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Намдыков колхоздомнай огородник үгы гэжэ шалтаад, энэ хүдэлмэри эмхидхээгүй байха юм. Иимэ баримтанууд мүн Бичурын, Заиграйн, Сэлэнгын аймагуудта үзэгдэнэ.

Зарим колхозууд пар хахалха түсэбөө таһалдуулжа байна. Энэ хэрэгтэ илангаяа Кударын, Закаменай, Прибайкальска аймагуудай колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд анхаралгүйгөөр хандана. Тэдэнэр тракторна паркые хүсэд ашаглахын түлөө хэмжээ абанагүй. Механизаторска кадрнуудаар ба хангалгын хүдэлмэришэдөөр зарим тракторна бригадануудай хүсэд бүридхэгдөөгүй байһанай эсэстэ тракторнууд һаатана. Жэшээлхэдэ, энэ шалтагаанаар Ново-Брянска МТС-эй бүтэн 12 трактор ашаглагданагүй.

Республикын колхозуудта ургасын хойноһоо харууһалга ба пар элдүүрилгэ хүсэд эмхидхэгдээгүй гэхэдэ болохо. Энэ хадаа хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлгэдэ ехэ һаад тойбо ушаруулба.

Тэрэшэлэн үбһэ хуряалгада бэлэдхэл хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үбһэ хуряалга болотор үсөөн үдэрэй үлэбэшье, олон колхозууд ба МТС-үүд мүнөө хүрэтэр үбһэ хуряалгынгаа машинануудые, гар үзүүрэй зэр зэмсэгүүдые заһабарижа дүүргээгүй байха юм. Энэ талаар Заиграйн, Курумканай, Кяхтын ба Ахын аймагуудта илангаяа хангалтагүй байдалтай. Эндэ морин ба гар үзүүрэй зэр зэмсэгүүд оройдоо заһагдажа эхилэгдээгүй байһаар. Мүнөө набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба силос дараха үе болоо. Гэбэшье, зарим МТС-үүд, жэшээнь, Куйтунска, Ториин, Бургалтайн, Чесаныи, Закаменай МТС-үүд тракторна сенокосилканууд болон силос хэршэдэг машинануудаа заһабарижа дүүргээгүй байна.

Таряа хуряалгада ба хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушаалгада бэлэдхэл һулаар ябуулагдана. Олон колхозууд ба МТС-үүд комбайн, молотилка, таряа сэбэрлэлгын машина, морин зэр зэмсэг ба транспортна хэрэгсэлнүүдээ заһанагүй. Хушалтатай тогууд, зерносушилканууд, зернохранилищинууд ба складууд удаанаар баригдана ба заһагдана.

Республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, нютагуудтахи партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд хүдөө ажахын эдэ шухалын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандадаг, колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хүсэд эрилтэ хэнэгүй.

Мүнөөдэрэй зорилго юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын ээлжээтэ кампанинуудта бэлэдхэлэй дутуунуудые усадхахын түлөө хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Колхоз бүхэн овощной культурануудые, зёленко, олон жэлэй ногоо тариха, мүн пар хахалха түсэбүүдээ тон ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ ёһотой. Хүдөө ажахын культурануудай ургасын хойноһоо харууһалгаар колхоз ба совхоз бүхэн агротехническэ бүхы комплексые саг сооны һайн шанартайгаар үнгэргэхэ зорилготой. Тэрэнэй тула ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэридэ колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад болон һурагшадай олоороо гаралга ба хүдэлмэриинь шанарай хойноһоо нарин хиналта эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Үбһэ хуряалгада саг соогоо бэлэдхэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дайшалхы зорилго болоно. Нютагуудтахи партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэмжээнүүд тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолой дүүргэлтые хангаха, үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй дутуунуудые энэ гэһээр зайсуулха ба байгша ондо колхоз, совхоз бүхэнэй тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө эрхэ бэшэ дүүргэхэ ябадал хангаха ёһотой. Энэ зорилгоор эгээн ойрын үдэрнүүдтэ колхозууд ба МТС-үүдтэ үбһэ хуряалгын машинануудые болон зэр зэмсэгүүдые заһабарижа дүүргэхэ, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин түсэбүүдые зохёожо, бригаданууд ба звенонуудта хүргэхэ шухала. Энээнтэй нэгэ доро силос даралга ба набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй.

Таряа хуряалгада ба хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгада бэлэдхэлэй тон ехэ дутагдалнуудые тэмдэглээд, партиин обкомой пленум болбол бүхы тракторнуудай, таряа хуряалгын машинануудай, транспортна хэрэгсэлнүүдэй заһабарилга, бэлэдхэлгые июлиин 15 болотор дүүргэхыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствоһээ, партиин айкомууд болон аймгүйсэдкомуудһаа, МТС-үүд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө эриһэн байна. Мүн тарянай тогуудые механизацилха, хушалтатай тогуудые, һарабша сарайнуудые, сушилканууд болон складуудые бариха ба заһабарилха даабаринууд дүүргэгдэхэ ёһотой.

Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ колхознигууд ба механизаторнуудай дунда һайнаар эмхидхэгдэһэн ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэһээ партиин айкомууд, МТС-үүдэй директорнүүдые политическэ талаар орлогшонор колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организацинууд агитколлективүүдэй хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээр һайжаруулха, ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын, таряа хуряалга ба хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалга амжалтатайгаар үнгэргэлгын зорилгонуудые ойлгуулхын тула хүдөө тосхонуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай. Тэжээл бэлэдхэлэй ба таряа хуряалгын үедэ полевой стануud, тэжээл бэлэдхэжэ байһан газарнууд агитационно-ниитын хүдэлмэриин центрнүүд болгогдохо ёһотой.

Тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалга ба хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушаалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө колхозууд, МТС-үүд, совхозууд болон бригадануудай дунда, тус тус колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхые, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхые партийна организацинуудһаа эригдэнэ.

Ойротожо байгаа хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ажахы болон культураа хүгжөөлгэдөө шэнэ амжалтануудые туйлая, советскэ гүрэнэйнгөө хүсэ шадал ба баялигые улам арьбадхая.

Манай республикын ажалшад айхабтар ехэ эдэбхитэйгээр шэнэ урьһаламжа захина

Модоной заводойхидой баяр

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1953 оной Гүрэнэй урьһаламжые гаргаха тухай ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой радиогоор тунхаглагдахатай сасуу, Улан-Удын модоной заводой һүниин халаанай хүдэлмэришэд сугларжа, митинг үнгэргэбэ.

Халаанай мастер И. И. Васильев үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Энэ гаргагдаһан шэнэ урьһаламжа манай ороной ажалшан арадай ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ, СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбөөр харааалагдаһан агуухэ барилгануудые бодхоолгодо зорюулагдана. Тиимэһээ бидэнэр, ажалшан арад, энэ тогтоолые айхабтар эдэбхитэйгээр угтан дэмжэнэбди.

Мүн рамщик нүхэр Зубарев, хүдэлмэришэ нүхэр Худяков үгэ хэлэхэ зуураа:

—манай Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство ажалшадай материальна ажана һайн байдалай хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхын тула хододоо халуун анхарал хандуулжа байдаг. Энэ жэлэй урьһаламжын онсо өөрэ шэнжэнь юуб гэхэдэ, правительствын тогтоолой ёһоор тэрэнэй хэмжээнь урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд доошолуулагдаһан байна. Энэ хэмжээ-ябуулга болбол социалистическэ экономикын түргэн хүгжэһэниие гэршэлнэ. Тиихэтэйгээ хамта арад зоной материальна ба культурна ажабайдалай хэмжээе улам дээшэлүүлхэ талаар Ленин—Сталинай партиин гаргажа байһан анхарал оролдолгын толотомо шэнэ гэршэ мүн болоно. Бидэнэр нэгэ хүндэл адли эмхитэйгээр урьһаламжа захижа, гүрэндөө, партидаа заха хизааргүй дуратай, бэеэ үгэнги байһанаа үшөө дахин гэршэлээ, — гэжэ уряалба.

Тус заводой һүниин халаанай 100 гаран хүн 20 минутын турша соо урьһаламжа захиһан байна. Харин үглөөдэрынь—июниин 25-най үдэр заводой хүдэлмэришэд барандаа урьһаламжа захижа дүүргэбэ.

—Манай заводой коллектив парти ба правительствын тогтоолые ажалай эрхим амжалтануудаар угтаһанаараа омогорхоно. Заводнай июниин 19-дэ һарынгаа даалгабари дүүргэөд, түсэбһөө гадуур продукци үйлэдбэрилжэ байна. Нүхэд Чернобровкин, Зубарев, Ермолов гэгшэдэй бригаданууд табанжэлэйнгээ даалгабари дүүргэөд, 1956 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна,—гэжэ заводой директор Федор Иванович Оглобин хөөрэнэ.

Е. Радкаева.

Уранзурааша В. Викторовэй зураһан иимэ плакадые «Госфиниздат» гаргаба. ТАСС-эй фотохронико.

Паровоз заһабарилагшадай үгэ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжа гаргаха тухай ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой дашарамдуулан июниин 25-най үглөөгүүр Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой паровоз хабсаралгын цехтэ нэгэдэхи халаанай хүдэлмэришэдэй митинг болобо.

Митинг дээрэ слесарь-автоматчик нүхэр Реутский үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

—энэ жэлэй шэнэ урьһаламжа хадаа манай ороной арадай ажахые, культурые саашань хүгжөөхэ ба мүн советскэ арадай ажабайдалые бүри һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдана. Иимэһээ бидэнэр политическэ ба үйлэдбэриингөө эдэбхиие бүри дээшэлүүлжэ, паровозуудые, вагонуудые эрхим шанартайгаар заһабарилха ёһотойбди.

Һүүлээрнь үгэ абаһан мастер нүхэр Назимов «энэ урьһаламжа эб найрамдалые бүри бэхижүүлхэ, манай оронние бүри баяжуулха урьһаламжа мүн» гэжэ хэлэбэ.

Тус цехын митинг дээрэ слесарь Казаков, цехын начальник Иванов ба бусад үгэ хэлэбэ.

Паровоз хабсарагшад ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлжэ, июнь һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Энэ цехын нэгэдэхи халаанай хүдэлмэришэд үглөөнэй 10 часта барандаа шэнэ урьһаламжада бэшүүлбэ.

В. Жерихин.

Улан-Удэ станциин паровозно депогой хүдэлмэришэд ба албахаагшад гүрэнэй шэнэ урьһаламжа гаргалгые туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: деподо удаанай ажалладаг, МПС-эй инспектор-приёмщик Н. С. Холодей шэнэ урьһаламжа захижа байна. А. Мантаевай фото.

Педагогическа институтда

Июниин 24-нэй үдэшын 8 час 30 минутада Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай актова залда хүн олоороо сугларһан байба. Сугларагшадай дунда институдай научна хүдэлмэрилэгшэд болон студентнэр, албахаагшад болон хүдэлмэришэдшье бии. Эдэнэр правительствын шухала мэдээсэлые шагнахаяа хүлеэжэ байбад. Кремлёвско курантнуудай урин зохид абяанай дуулдаһанай һүүлээр, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй шэнэ урьһаламжын (1953 оной) гараһан тухай правительствын мэдээсэл радиогоор дамжуулагдажа эхилбэ. Сугларагшад энэ мэдээсэлые туйлай ехэ баяртайгаар шагнаад, шэнэ урьһаламжын гараһантай дашарамдуулан, тэрэ дары митинг хэбэ.

Институдай партийна организациин секретарь нүхэр Бартанов митинг нээхэ зуураа, энэ жэлдэ гараһан шэнэ урьһаламжын удхашанар тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Нүхэр Бартановай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр физико-математическа наукануудай кандидат нүхэр Золтоев трибунада гараад, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Хэрбээ капиталистическэ оронуудта гараһан туйлай ехэ хэмжээнэй урьһаламжа шэнэ дайн бэлэдхэлгэдэ зорюулагдадаг ба ажалшадай ажаһуудалые бүри муудуулдаг байгаа һаа, манай орондо гараһан урьһаламжа хадаа советскэ хүнүүдэй ажабайдалые бүри һайжаруулха, арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ сүм зорюулагдадаг байна. Тиимэһээ мүнөө гараһан шэнэ урьһаламжые би тон ехээр һайшаажа, хоёр неделиингээ салин хүлһэндэ захинаб.

—Советскэ арад шэнэ урьһаламжые туйлай ехэ политическэ дэбжэлтын оршон байдалда угтажа байна,—гэжэ студент нүхэр Суворова хэлэбэ,—юуб гэхэдэ, энэ урьһаламжа эб найрамдалай ба прогрессэй урьһаламжа мүн. Шэнэ урьһаламжа хадаа советскэ арадта ба зохёон байгуулхы ажалда алба хэдэг наукые саашадань улам хүгжөөхэ байна. Тиимэһээ советскэ студентнэр шэнэ урьһаламжые үнэн зүрхэнһөө һайшаана.

Нүхэр Суворова үгынгөө һүүлдэ студентнэртэ хандажа, урьһаламжые эдэбхитэйгээр захихыень уряалба.

Үгэ хэлэһэн бусадшье хүнүүд СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ шэнэ урьһаламжые ехэтэ һайшааба.

Шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай правительствын тогтоолые һайшааха, урьһаламжые эдэбхитэй түргэнөөр захиха гэһэн шиидхэбэриие митингдэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталба.

Сугларагшад митингын һүүлээр аудиторинуудаараа таража, шэнэ урьһаламжа захяа.

Педагогическа институтда болоһон энэ митинг түрэл Коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа манай арадай хизааргүй дуратай байһые, Эхэ орондоо коммунизм байгуулха хэрэгтэ тэдэнэрэй үнэн сэхэ байһые гэршэлбэ.

Б. Дамдинжапов, студент.

Кяхтын аймагай ажалшадай дэбжэлтэ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай правительствын тогтоолые Кяхтын аймагай ажалшад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Аймагай колхозууд, предприятинууд болон эмхи зургаануудта июниин 24-нэй үдэшэ олон зоной хабаадалгатай митингнүүд, суглаанууд боложо, ажалшад Эхэ орондоо, Коммунистическэ партида ба Советскэ правительстводаа хизаарлашагүй үнэн сэхэ байһанаа үшөө дахин харуулаа.

Үдэшын 11 часта аймагай ажалшадай диилэнхи олонхинь урьһаламжа захяад байба. Усть-Киранай сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин бүхы колхознигууд урьһаламжа захилгые нэгэ час соо дүүргээ. Гуталай фабрикада, машинно-тракторна станцинуудта урьһаламжа захилга эмхитэйгээр үнгэргэгдөө.

Гүрэнэй шэнэ урьһаламжа

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) гаргаха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол мүнөөдэр толилогдобо.

Урьһаламжа болбол СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые финансировалгада хүн зонһоо мүнгэн зөөри элсүүлхэ зорилготойгоор гаргагдаһан байна. Энэ мүнгэн зөөри хадаа социалистическэ экономикые саашадань дэбжүүлхэ, арадай материальна ажана байдал ба культурые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хэрэглэгдэхэ байна.

Энэ жэлдэ урьһаламжа 15 миллиард түхэригтэ гэхэ гү, али 1950 онойхидо орходоо хоёр дахин багаар гаргагдаба. СССР-эй гүрэнэй бюджедэй доходуудай гол хубинь болодог социалистическэ ажахын мүнгэн нөөсэлгын таһалгаряагүй ургажа байһантай дашарамдуулагдан, урьһаламжын сумма үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо бага болгогдоһон байна. Иимэһээ правительство болбол урьһаламжаар дамжуулан хүн зонһоо гүрэнэй бюджедтэ мүнгэн зөөри элсүүлгые эрид хорооходо зохимжотой гэжэ тоолоһон байна.

Социалистическэ гүрэнэй доходууд Советскэ Союзай бүхы арадай ажахын хүгжэһэнэй, ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй, үйлэдбэрилэгдэн гаргагдажа байгаа продукциин өөрын үнын химдаруулагдаһанай эсэстэ ургадаг юм.

Үнгэрэгшэ 1952 ондо промышленна ба хүдөө ажахын продукци гаргалга улам ехэдхэгдэһэн, розничэ эд бараанай эрьесэ ургаһан байна. 1952 ондо промышленна үйлэдбэри 1951 онойхидо орходоо 11 процент ехэ байба. Үнгэрэгшэ жэлдэ орооһото болон техническэ культурануудай һайн ургаса абтаһан, малажалай продукци ургаһан байна.

Национальна доходой ургалта хадаа общественнэ үйлэдбэриин дүнгүүдые ба хүн зоной материальна ажана һайн байдалай хэмжээе харуулдаг шухала показатель мүн. 1951 ондо СССР-эй национальна доход дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо 83 процент ехэ байгаа, тиихэдэ 1952 ондо үшөө 11 процент ургаа. Советскэ Союз дотор бүхы национальна доход ажалшадай мэдэлдэ байдаг. 1952 ондо ажалшад урда урда жэлнүүдэйхидтэй адли, өөһэдынгөө хубиин материальна ба культурна эрилтэнүүдые хангахын тула национальна доходой дүрбэнэй гурба шахуу хубиень абаһан байна, тиихэдэ тус доходой нүгөөдэ хубинь социалистическэ үйлэдбэриие үргэдхэлгэдэ ба ниитэ гүрэнэй болон олониитын бусад хэрэглэмжэнүүдтэ зорюулагдаһан байна.

Национальна доходой таһалгаряагүй ургалта хадаа СССР-эй гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар гүйсэдхэхэ ябадал хангана, энэнь хүн зоной материальна болон культурна хэрэглэмжэнүүдые хангалгын гаргашые жэлһээ жэлдэ ехэдхэхэ арга олгохотоёо хамта арадай ажахыда капитальна вложени ехээр оруулха арга олгоно.

Хүн зондо ехэ ашаг олзо хангадаг, үргэн хэрэглэлэй эд бараанай үнэ сэнгүүдые хододоо химдаруулга хадаа арадай ажана байдалай хэмжээе дээшэлүүлгэдэ тон шухала удхашанартай юм.

Гүрэнэй розничэ сэнгүүдые энэ оной апрелиин 1-һээ, дайнай хойто тээхи үедэ зургаадахяа химдаруулга хадаа үргэн хэрэглэлэй эдеэ хоолой болон промышленна бүхы шахуу эд бараанда хабаадана. Энэ жэлдэ юумэнэй сэнгүүдые химдаруулһанай эсэстэ, жэл соо абажа бодоходо, хүн зоной сэхэ абаха ашаг олзонь 53 миллиард түхэригһөө доошо бэшэ болохо байна.

Һүүлэй үедэ правительство болбол хүн зондо зорюулжа, промышленна болон эдеэ хоолой эд бараа үйлэдбэрилгэ ба худалдалгые анха түрүүн баталагдаһан түсэбһөө гадуур нилээд ехээр үргэдхэхэ тушаа тусхай хэмжээнүүдые абаһан байна. Үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые гаргадаг, түбхын түрүүндэ хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин, нютагай болон кооперативна промышленностиин һалбаринуудта бүри олон янзын ассортименттэй ба эрхим шанартай эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар нэмэлтэ даалгабаринууд үгтэһэн байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые үргэдхэлгэ ба эдэ эд бараанай розничэ сэнгүүдые хододоо химдаруулга болбол советскэ түхэригэй худалдан абаха шадабариин таһалгаряагүй дээшэлхэ ба бэхижэхэ ябадал хангана.

Коммунистическэ парти ба советскэ правительство арадай гол шухала интересүүдые ажал-ябуулгадаа хүтэлбэри болгон, бүхы общественн материальна ба культурна саг үргэлжэ ургажа байгаа хэрэглэмжэнүүдые шадаалһаа дүүрэнээр хангаха зорилготой зохилдуулан, бүхы арадай ажахын хүгжэлтые ударидана.

☆ ☆

А. ЗВЕРЕВ, СССР-эй финанснуудай Министр

☆☆☆

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань дэбжүүлхэ, промышленна болон хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, эд бараа худалдалгые үргэдхэхэ, ороной национальна доходые ехэдхэхэ гэжэ СССР-ые 1951—1955 онуудта хүгжөөлгын табадахи табанжэлэй түсэб тушаа Коммунистическэ партиин XIX съездын директивэнүүд дотор хараалагданхай.

1950 онойхидо орходоо промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 1955 ондо 70 процент ба дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо гурба дахин ехэ болохо байна. Орооһоной, хлопогой, хартаабхын ба хүдөө ажахын бусад культурануудай валовой ургаса нилээд ехээр дээшэлүүлэгдэхэ, малажалай продукци ехэ болгогдохо байна.

Табадахи табанжэл соо хүн зоной бодото олзо доходууд саашадаа дээшэлжэ байна. Розничэ сэнгүүдэй химдаралгые хараадаа абаад байхадаа, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай бодото салин хүлһэн 35 процентһээ доошо бэшээр, колхозниигуудай мүнгэн болон натуральна олзо доходууд 40 процентһээ доошо бэшээр ургаха байна.

Национальна доходой ургалта, мүн тэрэшэлэн үйлэдбэриие, гэр байра барилгые үргэдхэлгэдэ, гэгээрэл ба элүүрые хамгаалгые хүгжөөлгэдэ бюджетнэ мүнгэн зөөри ехээр һомолхо арга боломжо олгоно.

Арадай ажахын түсэбүүдые жэлһээ жэлдэ амжалтатайгаар дүүргэлгэ ба үлүүлэн дүүргэлгэ хадаа Советскэ Союз социалистическэ экономикын саашадаа тон ехээр дэбжэлгын, арадай материальна ажана байдалай ба культурын хэлбэришэгүйгөөр һайжаралгын замаар этигэлтэйгээр дабшажа ябана гэжэ гэршэлнэ.

Капиталистическэ оронуудта тад ондоо байдал үзэгдэнэ, тэндэ экономикые милитаризацилгын эсэстэ үргэн хэрэглэлэй продукци үйлэдбэрилгэ хороогдоно, хүдэлмэригүйдэлгэ ургана, хүн зоной худалдан абаха шадабаринь доошолно, юумэнэй үнэ сэнгүүд дээшэлнэ. Сэрэгэй туйлай ехэ гаргашануудые хангахын тула капиталистическэ гүрэнүүд хүн зонһоо абтадаг налогуудые таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлнэ, инфляциие шангадхана, энэнь хүдэлмэришэд ба албахаагшадай бодото салин хүлһые эрид доошолуулна, ажалшадай материальна хэмжээе доошолуулна.

Советскэ гүрэн эб найрамдал сахиха ба бэхижүүлхэ политикые, уласхоорондын хани харилсаанай, бүхы оронуудтай ажал хэрэгэй барисаа хүгжөөлгын политикые баримтаар ба шууд сэхээр ябуулжа, бюджедэй тон ехэнхи хубиие арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, ажалшадай материальна ажана байдал ба культурые дээшэлүүлгэдэ зорюулна.

Советскэ Союзай гүрэнэй бюджет болбол коммунистическэ амгалан байгуулгын бюджет мүн. Манай ороной экономическа ба культурна таһалгаряагүй дэбжэлтэ тушаа, советскэ хүнүүдэй ажана һайн байдал тушаа, тэдээнэй саг үргэлжэ ургажа байгаа хэрэглэмжэнүүдые гүйсэдөөр хангаха тушаа Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствын анхарал оролдолгонь бюджет дотор эли тодоор харагдана.

Советскэ бюджедэй доходуудай гол хубинь социалистическэ предприятинууд болон организацинуудһаа ородог юм. Экономикын хэлбэришэгүй дэбжэлтэ болбол социалистическэ ажахыһаа гүрэнэй бюджедтэ ородог доходуудай хододоо ургажа байха ябадал хангана.

Гэхэтэй хамта, гүрэнэй урьһаламжануудые тараалгаһаа ородог оролтонууд СССР-эй гүрэнэй бюджедэй доходуудта ородог нэмэлтэнүүдэй нэгэниинь мүн.

Советскэ урьһаламжанууд болбол ажахын ба культурна байгуулалтын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ, манай гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ туһалдаг байна.

Тиихэтэеэ хамта гүрэнэй урьһаламжанууд болбол мүн тэрэшэлэн облигаци баригшадта нилээд ехэ материальна ашаг олзо үгэдэг. 1952 ондо ажалшад гүрэнэй урьһаламжануудай облигацинуудаар 6,8 миллиард түхэриг шүүһэн байна. 1953 ондо гүрэнэй урьһаламжануудаар 24 тираж үнгэргэгдэхэ юм, тиихэдэ урьһаламжануудай облигацинуудаар энэ жэлдэ түлэгдэхэ ниитэ сумма 9,8 миллиард түхэриг болохо байна.

Советскэ правительствын гаргаһан шэнэ урьһаламжа — арадай ажахые хүгжөөлгын Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) хадаа шэнэ фабриканууд ба заводуудые, һургуулинууд, байрын гэр байшангууд болон больницануудые барилгада нэмэлтэ мүнгэн зөөри элсүүлхэ арга боломжо олгоно.

СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа Коммунистическэ партиин XIX съездын директивэнүүдтэй зохилдуулан, 1953 ондо гэр байра барилга үргэдхэгдэхэ, дунда ба дээдэ һургуулинуудта һурагшадай тоо олошорхо, больницануудай, нарайлалгын гэрнүүдэй болон санаторинуудай тоо олошорхо байна. Гүрэнэй урьһаламжануудаар дамжуулан хүн зонһоо абтаһан мүнгэн зөөри хадаа оронiие ажахын ба культурна талаарнь хүгжөөлгөөр Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствын хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ туһалха байна.

Шэнэ урьһаламжа 20 жэлэй болзороор, 500, 200, 100, 50, 25 ба 10 түхэригэй облигацинуудаар гаргагдаба.

Урда урдын урьһаламжануудтал адли, шэнээр гаргагдаһан урьһаламжа шүүбэритэй юм. Шэнэ урьһаламжын доход урданай 4 процентын орондо жэлэй жэл соо 3 процентээр тогтоогдоо. Шэнэ урьһаламжын доходуудай хэмжээн хадаа эдеэ хоолой болон промышленна эд бараанай розничэ сэнгүүдые хододоо химдаруулһанай ашаар советскэ түхэригэй худалдан абаха шадабариин дээшэлһэнтэй дашарамдуулагдан хубилгагдаһан байна.

Урьһаламжын шүүбэриинь 10.000, 5.000, 1.000, 500 ба 200 түхэригэй хэмжээтэйгээр тогтоогдоо, тиихэдэ тус шүүбэри соо облигациин бодото үнэнь оролсоно. Шэнэ урьһаламжаар шүүхэ облигацинуудай бүхы тоонь урда тээхи урьһаламжынхидал адли, 35 процент болоно.

Жэл бүри, 1954 онһоо эхилэн, шэнэ урьһаламжаар шүүбэриин 2 тираж наадагдаха юм. Урьһаламжын бүхы хугасаа соо гэхэ гү, хорин жэлэй турша дотор шүүбэриин 40 тираж наадагдаха байна. Шүүгээгүй облигацинууд 1958 оной октябриин 1-һээ эхилэн, урьһаламжын болзорой дууһаха хүрэтэр үлэһэн 15 жэлэй турша соо бодото үнөөрөө худалдан абтаха.

Гүрэнэй шэнэ урьһаламжа урда жэлнүүдэйхидэл адли, сэхэ предприятинууд, эмхи зургаанууд, колхозууд, совхозууд, олзоборилгын артельнүүд, гэр байрын управленинүүд болон бусад организацинуудтахи хүн зоной дунда захюулгын журамаар тараагдаха байна.

Урьһаламжа тараалгын үедэ һайн дуранай принцип нарин шангаар сахигдаха ёһотой. Ажалшадай дунда урьһаламжа захюулга хоёр неделиин салингай хэмжээгээр хэгдэхэ болоно. Тиихэтэй хамта, предприятинууд, эмхи зургаанууд болон финансова органууд ажалшадһаа хоёр неделиин салингай хэмжээһээ дээшэ захилга абажа болохогүй гэжэ хориможологдонхой.

Захилгаар түрүүшын взнос 1953 оной июниин хоёрдохи хахадай салингаһаа, тиихэдэ һүүлшын взнос 1954 оной апрелиин нэгэдэхи хахадай салингаһаа түлэгдэхэ болоно. Таряашад захилгаяа өөһэдынгөө дураар, захилга хэжэ байха зуураа, урьһаламжын облигацинуудые гартаа абажа гү, али 1954 оной апрелиин 15 болотор һубарюулжа гү түлэхэ байна.

Захилга үнгэрэлгэ ба урьһаламжаар мүнгэ суглуулга болбол гүрэнэй шухала хэмжээ-ябуулга мүн. Тиимэһээ ниитэ-ойлгууламжын ба эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхые эринэ.

Урьһаламжа тушаа зүбөөр эмхидхэгдэһэн, һайнаар үнгэргэгдэһэн ниитэ-политическэ хүдэлмэри болбол урьһаламжые амжалтатайгаар тараалгын шухала услови мүн. Гаргагдаһан урьһаламжа Советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлгэдэ, тэрээнэй обороно хүсэ шадалые дээшэлүүлгэдэ, социалистическэ промышленностиин ба хүдөө ажахын ургалтада, арадай материальна ажана байдал ба культурна хэмжээе саашадань дэбжүүлгэдэ туһалха байна гэжэ бүхы ажалшадта һайнаар ойлгуулха хэрэгтэй.

Хүдэлмэришэд, албахаагшад, таряашад болон бүхы ажалшадые урьһаламжа захилгын условинуудтай танилсуулха, тиихэдээ шэнэ урьһаламжын ниитэ дээрээ 15 миллиард түхэригтэ гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин багаар гаргагдаһан ябадалда, мүн захилгын журамда ба урьһаламжаар хэгдэхэ тоосоондо анхарал хандуулха шухала.

Урьһаламжа тараалгые зүбөөр эмхидхэлгын шухала условинуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, захилга үнгэргэхэ түлөөлэгшэдые шэлэн олохо, гүрэнэй кредитдэ ба нөөсэлгын хэрэгтэ туһалха комиссинуудай составые предприятинуудай болон эмхи зургаануудта бэхижүүлхэ ябадал болоно.

Город ба деревниин ажалшадай ушар ёһоо мэдэжэ хандаһанай ашаар, шэнэ урьһаламжа тараалгые амжалтатайгаар ба эмхитэйгээр үнгэргэе.

АРЬБАН ШЭМЭТЭЙ ТЭЖЭЭЛ ЕХЭЭР БЭЛЭДХЭЕ!

☆ ☆

Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа һургуулиин һурагшадай дунда бригадир-коммунист Самбу Бадмаев агитатораар хүдэлмэрилдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Бадмаев өөрынгөө бригадынхидта Б. Н. Полевойн «Ёһотой хүн тухай повесть» гэжэ зохёолые уншажа байна. Һүүлээрнь тус зохёолые зүбшэн хэлсэлгэ болохо юм.

В. Бродачын фото.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэнэ

ИВОЛГА. (**Манай тусхай корреспондентһээ**). Аймагай колхозууд ниитынгээ малда набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулна. «Улаан Оронго» колхоздо түрүүшын үдэр хамта 10 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ. Энэ хүдэлмэридэ тэжээл бэлэдхэлэй бригада ба бусад колхозниигууд хабаадуулагдаһан байна. Мүн «Коммунизм» колхоз 20 гаран колхозниигууд ба һурагшадые гаргажа, набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ байна. Энэ колхоздо силоснэ 20 гаран нүхэ сэбэрлэгдэһэн ба заһабарилагдаһан байна. Гадна, 1100 гектар сабшалангай газар модо шулуунһаа сэбэрлэгдээ. Эндэ мүн июниин 15-һаа хойшо зелёнко таригдажа байна. Мүнөө 200 гектар газарта овёс таригдаа.

Воскресннгүүд болобо

КАБАНСК. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай колхозууд ниитынгээ малда набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Мүнөө аймагай бүхы колхозууд энэ хүдэлмэридэ шиндэжэ ороо. Үнгэрһэн амаралтын үдэр Темлюйскэ сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо набшаһата тэжээл бэлэдхэлгээр 50 шахуу хүнэй хабаадалгатай воскресник болоһо үнгэрбэ. Энэ воскресннгтэ Темлюйскэ заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшад хабаадалсажа, колхоздо ехэхэн туһаламжа үзүүлээ. Тэрэ үдэр хамта 40 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэһэн байна. Энэ колхоздо һүүлэй мэдээгээр хамта 60 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ.

— Набшаһата тэжээл һайн шанартайгаар бэлэдхээ һаа, мал ехэ дуратайгаар эдидэг, үбһэ тэжээлдэ нилээд нэмэри боложо үгэдэг юм. Бидэнэр энэ жэлдэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө ябашье дүүргэхэбди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Березовский хөөрэнэ.

Июниин 21-нэй үдэр мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо набшаһата тэжээл бэлэдхэлгээр воскресник болоо. Энэ воскресннгтэ хамта 100 шахуу хүн хабаадажа, 50 шахуу тонно набшаһата тэжээл бэлэдхээ.

Аймаг соо мүнөө бүхы дээрээ 180 гаран тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээд, энэ хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдажа байна.

К. Кузнецов.

Шухала хэрэгые тооногүй

Һайнаар ба зүбөөр бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээл витамин ехэтэй байдаг тула мал ехэ дуратайгаар эдидэг юм. Зүгөөр Яруунын аймагай Исингын сомоной «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ үнэтэ тэжээлэй удхашанарые мэдэдэггүй, али мэдэбэшье бэлэдхэхэ дурагүй байдаг. Юуб гэхэдэ, һаяхан колхозой счетовод нүхэр Банзатов «...нёдондонойнгоо хүр үбһые хаанаашье хэжэ ядаад байнабди, 10 центнер үлэшөө. Энэ жэлдэ абаха үбһэеэ абахабди. Ушар иимэһээ манда набшаһата тэжээл бэлэдхэһэнэйшье хэрэггүй гэжэ правлениин түрүүлэгшэ Дамба Доржиевич Ширапов хэлээһэн» гэжэ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управленидэ телефоноор мэдээсэһэн байха юм. Энэ колхоз байгша ондо гүрэнэй түсэбэй ёһоор 150 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ёһотой. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд бүхы харюусалгаяа мэдэржэ, гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые хангаха уялгатай.

К. Леонидов.

☆

Өөдтэй юумэ хээдүй

ХОРИНСК. (**Телефоноор абтаба**). Мүнөө набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба эртын силос дараха үе болоо. Малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ эдэ тэжээлнүүдэй ехэ удхашанартай байһаниие хараадаа абажа, аймагай түрүү колхозууд энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр эхилээ. Жэшээ болгон, Хасуургайн сельсоведэй «Победа» колхозые абаад үзэе. Малда шэмэтэ тэжээлэй тон хэрэгтэй байһаниие ойлгоһон энэ колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Кожевников) набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ 25 хүниие гаргаһан байгаа. Тиин эдэ колхозниигууд богонихон болзор соо, июниин 20 болотор 100 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэбэ. Гадна, эртын силос даража эхилээд, даб дээрэ 26 центнер наран сэсэг ба 17 центнер кукуруза силос болгон дараба. Тус колхоз хамта 221 гектар силоснэ болон тэжээлэй бусад культурануудые тариһхай. Тэрэшэлэн Курбын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз 37 центнер набша мүшэр бэлэдхэһэн, 38 центнер силос дараһан байна. Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 40 центнер силос дараһан, Ашангын сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 35 центнер, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 24 центнер, Красно-Партизанска сельсоведэй «Красный партизан» колхоз 25 центнер, «Пламя» колхоз 21 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Эдэ колхозууд энэ үнэтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ яһала олон хүнүүдые гаргана.

Гэбэшье, аймагай колхозуудта бүхы дээрээ набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын ба силос даралгын темп тон һула байна. Июниин 20 болотор аймаг дотор бүхы дээрээ оройдоо 257 центнер набша мүшэр бэлэдхэгдээ. Дээрэ дурсагдагша колхозууд энэ шухала хүдэлмэриие үшөөл нобшо удаанаар ябуулна. Гэхэ зуура, энэ талаар оройдоо юушье хээгүй колхозууд бии. Иимэ колхозуудай тоодо Ашангын сомоной Карл Марксын (2,5 центнер), Анаагай сомоной Ждановай (5 *центнер*) *нэрэмжэтэ колхозуудые* нэрлэхэдэ болоно. Тиихэдэ Ашангын сомоной Ленинэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Базаржапов), Хориин сельсоведэй Сталинай (түрүүлэгшэнь нүхэр Дубинин) нэрэмжэтэ, «Улаан-Одон» (түрүүлэгшэнь нүхэр Гончиков), Хориин сельсоведэй «Путь Сталина» (түрүүлэгшэнь нүхэр Хасаранов) колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ ба силос даралгаар үшөө юушье хээгүй, хуушанайхяараа байһан зандаа. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ниитын малда шухала хэрэгтэй шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгые мэнэ гэһээр эмхидхэхэ ёһотой.

Н. Александрова

Хүдөөдэхи худалдаа наймаанай дутагдалнуудые усадхаха

(Селькорнуудай бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Ажалшадай ургажа байгаа ажаһуудалай ба культурна эрилтэнүүдые хүсэд хангалга хадаа Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын гол анхаралда байна. Жэл ерэхэ бүри советскэ орон дотор эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай ассортиментые олошоруулга, эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай үнэ сэнгые химдаруулга энээниие эли тодоор гэршэлнэ. Ажалшадай эрилтые һайнаар хангахын тула манайшье республика доторхи магазинуудай ба киоскнуудай тоо улам олошорно, тэндэ эдеэ хоолой зүйлнүүд ба промышленна товарнууд элбэгээр худалдагдана. Гэбэшье, зарим хүдөө нютагуудта худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд муугаар хүдэлмэрилнэ, ажалшадай ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд хангажа шаданагүй гэжэ манай редакцида ерэһэн бэшэгүүд соо селькорнууд мэдээсэнэ.

—Бичурын аймпотребсоюзай Еланай сельпогой № 3 магазинай продавец Итыгылова ажалдаа хойрогоор хандана, — гэжэ нүхэр **Доржиев, Дашиев** гэгшэд бэшэнэ. Тус магазин хүдэлмэриин сагта ехэнхидээ хаалтатай байдаг. Продавец Итыгылова магазинаа үглөөниинь орой нээдэг, обед болобо гээд лэ эртэ хаажархидаг юм. Тиимэһээ ажалшад магазин нээхыень үни удаан саг соо хүлеэнэ. Гадна, продавец Итыгылова худалдан абагшадта шэрүүнээр хандана, советскэ худалдаа наймаанай гурим сахинагүй.

Манай редакцида Курумканай аймагһаа селькор **Хуриганов** ингэжэ мэдээсэнэ: Гаргын сельпогой хүтэлбэрилэгшэд колхозниигуудай эрилтэнүүдые хараадаа абанагүй, нүүдэл худалдаа наймаа огто эмхидхэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригада ба фермэнүүд дээрэ хабарай хүдэлмэриин үедэ, нэгэшье дахин нүүдэл наймаа абаашагдаагүй байха юм. Тус колхозой холын бригада колхозойнгоо центрһээ 80 километрын газарта байдаг. Теэд, сельпогой хүтэлбэрилэгшэд энэ бригадын ажалшадые хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдээр ба эд бараагаар таһалгаряагүйгөөр хангаха гэжэ огто һаналаа табинагүй. Тиимэһээ бригада ба малажалай фермэнүүд дээрэ ажалладаг колхозниигууд сай, сахар, дабһа, тамхи гэхэ мэтые абаха болоходоо аяар холо байһан магазинда ошожо хүдэлмэриингөө сагые гээхэ баатай болоно. Бригада ба фермэнүүд дээгүүр саг үргэлжэ нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэхэ тухай нэгэнтэбэшэ хэлсэгдэһэн юм. Теэд, аймпотребсоюзай правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Мантаев) сельпогой хүдэлмэридэ хиналта табинагүй, нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэлгые тоодоггүй байна.

Закаменай аймпотребсоюзай Улекчинэй сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалай журам һула, ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тиимэһээ сельпогой магазинуудай продавецууд ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана, магазинуудтань ажалшадай шухала хэрэгсэлэй эд бараан хомор. Мүн магазинуудта ариг сэбэр наринаар сахигданагүй, продавецууд халадгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Иимэ баримтанууд тус сельпогой Улекчин тосхондохи сельмаг ба дежурна магазинда ходо үзэгдэнэ. Эдэ магазинууд һара бүри эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, сельмаг (продавецынь Будаева) энэ жэл табан һарын түсэб оройдоо 78,6 процент дүүргэһэн байна. Тус магазинууд тогтоогдомол сагтаа нээгдэнэгүй. Сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев магазинуудай хүдэлмэриин дутагдалнууд тухай мэдэжэ байбашье, тэдэниие усадхахын тула хэмжээ абадаггүй. Энээн тухай манай редакцида нүхэр Доржиев мэдээсэбэ.

Мүн Заиграйн аймпотребсоюзай Доодо-Илькын сельпогой № 4 магазинай муугаар хүдэлмэрилдэг тухай нүхэр **Аюшеев** бэшэнэ. Тус магазин үглөөнэй 11 часта нээгдээд лэ, үдэрэй 3—4 часта хаагдашадаг юм. Тиимэһээ механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ Илькын һургуулиин курсантнар эдеэ хоолой ба эд бараанай зүйлнүүдые магазинһаа абаха аргагүйдэнэ. Гадна, тус магазинда эдеэ хоолой зүйлнүүд ба промышленна товарнууд ехэ хомор байдаг.

Дээрэ дурсагдаһан ба бусад баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, зарим хүдөө нютагуудта худалдаа наймаан муугаар эмхидхэгдэнхэй дээрэһээ ажалшадай эрилтэнүүд хүсэд хангагдадаггүй байна. Хүдөөгэй магазинуудай продавецууд нүүдэл наймаа саг сооонь эмхидхэнэгүй.

Хүдэлмэридэхи дутагдалнуудаа түргөөр усадхажа, ажалшадай ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд хангаха, советскэ худалдаа наймаанай гурим наринаар сахиха зорилго хүдөөгэй худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Худэлмэридэхи дутагдалнуудтай эбсэжэ болохогүй

☆☆
(Паровозо-вагонно заводой партийна конференциһээ)
☆☆

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой партийна организациин 5-дахи партийна конференци һаяхан болобо. Тус конференци дээрэ заводой парткомой секретарь нүхэр **М. Ф. Засецкий** партийна комитедэй тоосоото элидхэл хэбэ.

Паровозо-вагонно заводой партийна организаци ээлжээтэ партийна конференцидээ зарим тэды амжалтатайгаар ерээ. Заводой коллектив 1952 оной үйлэдбэриин түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур 9 миллион түхэригэй валова, 13 гаран миллион түхэригэй товарна продукци үйлэдбэрилэн гаргаһан байна. Тэрээнтэй хамта, паровоз, вагонуудай ба шудхалгын түхеэрэлгэнүүдэй заһабарилгын шанар һайжараа.

Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ заводой коллектив ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ, нилээд ехэ үйлэдбэриин арьбалалта туйлаһан байна.

Гэхэ зуура, заводой партийна конференци болбол заводто бии байһан дутагдалнуудые тодорхойгоор элирүүлэн гаргаба. Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые гүйсэд бэелүүлхэ талаар заводой партийна организаци үшөөл бага худэлмэри хээ. Продукци үйлэдбэрилгын түсэбые валова ба товарна талаарнь дүүргэбэшье, энэ коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ пассажирска вагонуудые заһабарилха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Заводой олон цехүүд түсэбөө номенклатурайнь талаар дүүргэнэгүй. Жэшээнь, булад шудхалгын цех үнгэрэгшэ жэлдэ 17 зүйлэй запасной частьнуудые үйлэдбэрилөөгүй, зэд шудхалгын цех түсэбөө номенклатурайнь талаар миил 25 процент дүүргээ һэн. Вагонно-колесно цех баһал хангалтагүйгөөр худэлмэрилнэ.

Заводой цехүүдтэ худэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлгэ үшөөл һулаар табигданхай, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл бүхы худэлмэришэдэй дунда нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Заводой управленидэ ба цехүүдтэшье үйлэдбэриин түсэб ехэ дутагдалнуудтайгаар зохёогдоно. Олонхи цехүүд материалнууд болон зэр зэмсэгүүдээр саг болзор соогоо хангагданагүй. Иимэ ушарнуудһаа *боложо паровозо-вагонно завод* мүнөө хүрэтэр жэгдэ бэшээр ажаллана. Тэрээнһээ гадна, зарим продукцинуудаа шанар муутайгаар үйлэдбэрилэн гаргадаг, дутуунуудаа усадхахын түлөө үнэтэ сагаа баража, үдэрэйнгөө графигые таһалдуулдаг баримтанууд олоор үзэгдэнэ.

Заводой жэгдэ бэшээр худэлмэрилдэг ушар мүнөө энэ предприятиин бүхы ажал-ябуулгадань тон ехэ һаад хэнэ.

—Теэд, предприятиингаа худэлмэридэхи энэ ехэ дутагдалые усадхаха тухай заводой партийна комитет эрид шанга хэмжээнүүдые абанагүй. Заводые нэгэ жэгдээр худэлмэрилүүлхэ тухай парткомой заседанинууд, цехүүдэй партийна организацинуудай суглаанууд дээрэ нэгэтэбэшэ хэлсэгдэбэшье, парткомой зүгһөө эмхидхэлэй худэлмэри ёһотойгоор ябуулагдадаггүй, суглаанууд дээрэ абтаһан тогтоолнууд хүсэд дүүргэгдэдэггүй юм, — гэжэ конференциин делегадууд нүхэд Дюпин, Нагорный, Джунь гэгшэд хэлэбэ. Жэшээнь, энэ жэлэй апрель һарада болоһон партийна суглаан дээрэ заводые ямар аргаар жэгдэ һайнаар худэлмэрилүүлхэ ёһотойб гэһэн асуудал табигдаһан байгаа. Энэ суглаан дээрэ коммунистнууд заводой худэлмэрие һайжаруулха тухай үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Теэд, коммунистнуудай дурадхалнууд гүйсэд бэелүүлэгдээгүй, партийна суглаанай тогтоолшье дүүргэгдээгүй. Юуб гэхэдэ, заводой партком ба зарим цехүүдэй партийна организацинууд худэлмэришэдэй дунда ёһотой һайнаар эмхидхэлэй худэлмэри ябуулнагүй.

Заводой болон цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ парткомой ба партийна эхин организацинуудай зүгһөө шанга эрилтэ хэдэггүй тула мүнөөшье паровоз хабсаралгын, арматурна, вагонно-кузовной цехүүд һарын эхинһээ хойшоо үдэр бүриингөө графигые таһалдуулна.

Партийна комитет өөрынгөө ажал худэлмэри ябуулхадаа цехүүдэй партийна организацинуудта һулаар түшэглэнэ. Парткомой секретарь нүхэр Засецкий цехүүдэй парторганизацинуудай худэлмэри тухай өөрынгөө элидхэл соо тон багаар хэлээ.

Конференциин делегадууд нүхэд **Сотов** ба **Чепелев** гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, цехүүдэй партийна организацинуудай секретарьнуудтай семинар болон зүблөөнүүдые тон үсөөнөөр үнгэргэдэг, партийна суглаануудай ба партбюрогой заседанинуудай протоколнуудые шэнжэлэн үзэдэггүй, — гэжэ заводой партийна комитедые шүүмжэлбэ.

Заводой коммунистнуудай дунда политическэ һуралсал һүүлэй үедэ урда урданайхиһаа һайнаар эмхидхэгдээ. Мүн цехүүдтэ лекцинүүд, элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүд бага зэргэ үнгэргэгдэдэг болоо.

Гэбэшье, заводой коллективэй дунда идеологическа худэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ конференциин делегадууд тэмдэглэбэ. Партийна комитедэй секретарь нүхэр Засецкий ба тэрэнэй орлогшо нүхэр Хабалов заводой цехүүдтэ политическэ худэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһые шалгалаггүй, өөһэдөө худэлмэришэдэй дунда политическэ асуудалнуудаар элидхэлнүүдые үсөөнөөр хэдэг байна, — гэжэ делегат нүхэр **Кондратенко** тэмдэглээ.

ПВЗ-дэ залуушуул ехэ олон. Тиимэһээ партийна комитет залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй байгаа. Теэд, энэ шухала хэрэгтэ партийна комитет хайша хэрэгээр хандажа, комсомольско организациин худэлмэрие ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ. Залуушуулай дунда идеологическа худэлмэриин хангалтагүй байһан дээрэһээ тэдэнэрэй заримайнь худэлмэридөө муугаар хандана, ажалай журам эбдэнэ.

Мүн заводской партийна комитет заводой профсоюзна организациин урда шанга эрилтэ табижа, тэрэнэй худэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхахые оролдоогүй. Профсоюзай заводской комитет худэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэнэ. Завком ба цехүүдэй комитедүүд бүхы худэлмэришэдэй эдэбхиие дээшэлүүлхын түлөө ёһотойгоор оролдоногүй, ажалай журамые бэхижүүлхэ хэрэгтэ һулаар хандана.

Заводой худэлмэришэдэй, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай ажаһуудалые һайжаруулха, тэдэнэртэ зохихо һайн условии байгуулха талаар тодорхой хэмжээнүүд парткомой, заводой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө абтанагүй,—гэжэ делегадууд мэдүүлбэ.

Партийна комитет шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые дэлгэрүүлгэдэ анхаралаа багаар хандуулна гэжэ конференци тэмдэглэбэ. Парткомой секретарь нүхэр Засецкий тоосоото элидхэл соогоо шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэдэ буруугаар хандадаг хүнүүдые һайнаар элирүүлжэ шадаагүй. Дороһоо гараһан шүүмжэлэлые партийна организациин хэр зэргээр дэмжэдэг, худэлмэридэхи дутагдалнуудаа хайшан гэжэ усадхажа байһан тухайгаа нүхэр Засецкий конференци дээрэ хэлээгүй.

Партийна комитет жиирэй коммунистнуудай сигналнуудта ёһо тэдыгээр хандана. Жэшээлхэдэ, байрын ба коммунальна ажахын таһагай начальник коммунист нүхэр Калинников, тэрэнэй орлогшо нүхэр Сотов гэгшэд даалгабарита ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана, худэлмэришэдтэ зохихо һайн условии байгуулхын түлөө оролдоногүй гэжэ нэгэтэбэшэ партийна комитедтэ сигналнууд ороһон байха юм. Теэд, партком эдэ сигналнуудые хараадаа абаагүй, худэлмэришэдэй эрилтэнүүдтэ ёһо тэдыгээр хандаһан байна. Партийна комитет, заводой начальник нүхэр Будко байрын ба коммунальна ажахын таһагай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

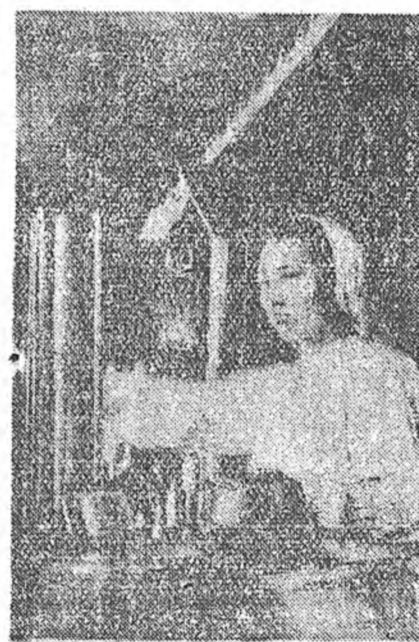
Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, ПВЗ-гэй партийна организациин урда шухала зорилгонуудые табиба.

Конференци хадаа заводской партийна комитедэй худэлмэридэхи дутагдалнуудые усадхаха, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ худэлмэрине эрид һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан шиидхэбэри баталан абаба.

Удаань заводой партийна комитедэй шэнэ состав һунгагдаба.

Парткомой шэнэ составай түрүүшын заседани боложо, парткомой секретаряар нүхэр **М. Ф. Засецкий** һунгагдаһан байна.

Д. Санжимитыпов,
И. Горюнов.

Улан-Удын мяха-консервнэ комбинадай консервнэ заводой жестяно-баночна цехын комсомольско-залуушуулай бригадын бригадир, комсомолка нүхэр Мария Сулица һара бүри ажалай амжалта туйлана. Энэ бригада һарынгаа түсэбые хододоо 130 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Сулица закаточна машинада худэлмэрилжэ байна.
А. Мантасвай фото.

Оролдосотой багша

Долгорма Дондоковна Улан-Удын багшанарай институт дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Үльдэргын долоон жэлэй һургуулида багшалхаар ерэһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо долоон жэл үнгэрөө.

Нүхэр Дондокова энэ үе соо 5—7 классуудай һурагшадта ород ба бурят-монгол хэлэ зааха зуураа, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон байна. Дүрбэн жэлэй саада тээ тэрээндэ заалгаһан 5-дахи классай һурагшад үнгэрэгшэ жэл долоодохи классые амжалтатайгаар дүүргэжэ гараа һэн. Долгорма Дондоковнада энэ жэл заалгаһан 5-дахи классай һурагшад экзаменаа мүн лэ муу бэшээр барижа гараа. Ород ба бурят-монгол хэлые һурагшадайнгаа һайнаар шудалхынь тула нүхэр Дондокова ехэ оролдолго гаргадаг юм. Тэрэ хадаа элдэб уран зохёолнуудые уншуулха дадал һурагшадтаа олгодог.

Долгорма Дондоковна 5-дахи «А» классые даагшаар худэлмэрилхэ зуураа, һурагшадайнгаа успеваемостиие эрид һайжаруулжа шадаа. Илангаяа ород ба бурят-монгол хэлэ шудалалга энэ класста нилээд һайжарһан байна.

Нүхэр Дондокова туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Долгорма Дондоковна оролдосстой ажалайнгаа түлөө һургуулиингаа багшанарай коллективэй ба һурагшадайнгаа дунда хүндэтэй болонхой.

Ц. Номтоев.

Модошодой культурно-ажаһуудалай условии һайжаруулха

Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство ажалшадай ажабайдалые һайжаруулхын түлөөдэ саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргажа байдаг. «Манай орон дотор социалистическэ үйлэдбэриин үг зорилгонь обществын хододоо ургажа байгаа материальна ба культурна хэрэглэлнүүдые дүүрэнээр хангаха ябадал болоно» гэжэ партиин XIX съезд дээрэ Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл хэхэ зуураа нүхэр Г. М. Маленков хэлээ һэн.

Парти, правительствын энэ анхарал оролдолгые мүн манай республикын ой модоной промышленностиин худэлмэришэдшье үдэр бүри өөһэд дээрээ мэдэржэ байдаг. Тэдэндэ үүжам сэбэр, һаруул зохид гэрнүүд баригдажа, шэнэ шэнэ посёлогууд бодхоогдоно, гоё һайхан клубууд баригдана, кино, библиотекэнүүдэй сеть үргэдхэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикын ой модоной предприятинуудта ажаһуудалай 70,0 мянган квадратна метр талмайтай гэр байранууд баригдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай республикын ой модоной промышленностиин предприятинууд хэдэн зуун шэнэ гэрнүүдые барижа, худэлмэришэдөө оруулаа.

Дүй дүршэл дээрэһээ хараад үзэхэдэ, худэлмэришэдэйнгөө культурна ба ажаһуудалай условиие һайжаруулхын тулада саг үргэлжэ оролдодог предприятинуудта үйлэдбэриин түсэб бүри амжалтатайгаар дүүргэгдэдэг байна.

Жэшээлхэдэ, Эрийскэ леспромхозой худэлмэришэд үүжам, һаруул гэрнүүд соо ажаһууна. Модошодой посёлок радиофицировалэгдэнхэй. Хамтын байранууд соошье ороходо, сэбэр, гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй байдаг. Тэндэ худэлмэришэд бүхэн оро, дэбисхэрээр хүсэд хангагданхай, түс түстаа тумбочкатай, табуреткэнүүдтэй. Хамтын байрануудта бусалгаһан уһан хододоо байдаг. Байранууд саг болзортоо угаагдадаг, хамагдадаг. Эндэхи лесопунктнууд бүхэндэ өөһэдын бани бии. Лесопунктнуудай улаан булангуудта орохоодо, газетэ, журналнууд ба номууд, шатар, даам гэхэ мэтын нааданууд байдаг. Эндэ худэлмэришэд сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ дүүрэн арга боломжотой.

Ажаһуудалай иимэ условинуудтай байһан Эрийскэ леспромхозой коллектив модо бэлэдхэхэ гүрэнэйнгөө түсэбые жэлһээ жэлдэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Гэхэ зуура, зарим леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд худэлмэришэдтөө ажаһуудалай зохихо условии байгуулха тушаа оролдолго гаргадаггүй. Тиимэһээ тэдэнэй хүтэлбэрилжэ байһан предприятинуудта ажалшье урагшагүйгөөр ябуулагдадаг.

Гэр байраар муу, культурна талаараа хангалтагүй леспромхозуудта саг үргэлжын кадрнууд бии болоногүй. Тиимэ дээрэһээ, тэндэ хододоо яараан тэбэдээн болодог, хэгдэһэн ажалай шанар муу, гүрэнэй түсэб бүхы показательнуудаараа дүүргэгдэдэггүй байха юм.

Сэлэнгын леспромхозой механизаторнууд зундаа өөһэдынгөө мэргэжэлээр худэлмэрилүүлэгдэнгүй, энэ тэрэ ондоо ажалда ябаад, салин хүлһэ багаар абадаг тула ажалһаа гаража ошодог байха юм. Эндэ табель муугаар бэшэгдэдэг, худэлмэришэдэй ажаллаа гарадаггүй гү, али хожомдодог ушар олоор үзэгдэдэг байна. Ой соо ажаллажа байһан худэлмэришэдтэ халуун хоол абаашуулагданагүй, нүүдэл наймаа эмхидхэгдэнэгүй. Улаан булангуудынь заһабарилагдаагүй, муухай, тэндэнь шатар, даам, биллиард гэхэ мэтын нааданууд үгы. Теэд, худэлмэришэдэй ажаһуудалые һайжаруулха тухай леспромхозой директор нүхэр Воробьев, тэрэниие политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Заварухин, профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Козулин гэгшэд һанаагаа заахашье зобоногүй. Мүн Байкальска леспромхоздо худэлмэришэд ба албахаагшадай ажаһуудалай болон культурна условии муу. Леспромхозой директорэй үялгые дүүргэгшэ нүхэр Титов энэ шухала хэрэгые өөрынгөө орлогшо нүхэр Харламовтаа даалгажархёод, өөрөө юушье хэнгүй ябадаг заншалтай. Энэ ушарһаа боложо леспромхоз мүнөө гэр байрануудые заһабарилжа үшөө эхилээдүй байһаар.

Хандагатайн, Хориин, Курбын леспромхозуудай зарим лесопунктнуудта хамтын байранууд, худэлмэришэдэй гэрнүүд заһабарилагдадаггүй, тэндэ культурно-гэгээрэлэй худэлмэри һулаар табигданхай.

Республикын ой модоной промышленностиин предприятинуудта клубууд, улаан булангууд ба библиотекэнүүд заһабарилагдажа үшөө эхилээдүй байһаар. Онохойн лесокомбинадай клубай удаан саг соо заһабарилагдаагүй байһан дээрэһээ тэндэ культурно-нийтын ямаршье худэлмэри ябуулхын аргагүй болонхой. Энэ жэлдэ ой модоной промышленностиин предприятинуудта 5 клуб, 25 улаан булан, 5 библиотекэ, үхибүүдэй яслинууд баригдаха байна.

Ажалшадай культурно-ажаһуудалай условинуудые һайжаруулха хэрэгтэ профсоюзна организацинууд бодото анхарал табинагүй, тэдэнэр коллективнэ договорнуудаа дүүргэдэггүй леспромхозуудай администрациһаа шанга эрилтэ хэнэгүй, договорнуудай ямараар бэелүүлэгдэжэ байһаниие саг үргэлжэ шалганагүй.

Энэ хэрэгтэ гансашье леспромхозуудай бэшэ, мүн «Забайкаллес» комбинадай, модошодой профсоюзай Областной Комитедэй хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй байха юм. Комбинадай капитальна барилгын таһаг ажалаа муугаар ябуулна. Тэрэнэй худэлмэрилэгшэд гэр байрын ба культурна эмхи зургаануудай барилгые һайнаар эмхидхэнэгүй, тэрээнһээ байгагай барилгануудай ямараар хэгдэжэ байһаниие шье мэдэнэгүй.

Иимэ ушарһаа леспромхозуудай ажахын, партийна ба профсоюзна организацинууд, «Забайкаллес» комбинадай управлени гэр байра ба культурна эмхи зургаануудай барилгые һайнаар эмхидхэхэ, энэ худэлмэриие модо бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб дүүргэжэ байһантаяа адляар тоолохо зэргэтэй.

В. Тарабаев.

Социализмын дэлгэрэнгы добтолгын съезд

СССР-тэ социализм байгуулхын түлөө Коммунистическэ партиин, советскэ арадай героическа тэмсэлэй түүхэ соо, тэдэнэй алдарта илалтанууд соо партиин XVI съезд элитэ һуури эзэлнэ. Энэ съезд хадаа партиин түүхэдэ **«бүхы фронтнуудаар** социализмын дэлгэрэнгы добтолгын, анги болохо нюдарган баяшуулые усадхалгын ба үргэлжын коллективизацилгые ажабайдалдань оруулан ябуулгын съезд болон партиин түүхэдэ ороһон байна». (Сталин).

Партиин XVI съезд болбол 1930 оной июниин 26-һаа июлиин 13 хүрэтэр болоһон байна. Тус съезд дээрэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй политическэ тоосоо нүхэр И. В. Сталин хэһэн байгаа. Съездын худэлмэриин бүхы удхые тайлбарилһан элидхэл соогоо нүхэр Сталин капиталистическэ оронуудай байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн, СССР-тэхи социалистическэ байгуулалтын асари ехэ илалтануудай дүнгүүдые гаргаһан ба манай орондо социализм байгуулхын түлөө парти ба советскэ арадай саашанхи тэмсэлэй программые тодорхойлһон байна.

Большевигүүдэй партиин XV ба XVI съезднүүдэй хоорондохи үеые шэнжэлэн харуулха зуураа, энэ үе соо СССР-тэшье, капиталистическэ оронуудташье ехэхэн хубилалтанууд болоо гэжэ нүхэр И. В. Сталин хэлээ һэн. СССР-тэ болоһон хубилалтанууд хадаа социалистическэ экономикын саг үргэлжэ ургажа байһаниие элирүүлэн харуулна. Тиихэдэ капиталистическэ оронуудта экономическа доройтолго, экономическа шэнэ кризис эхилжэ байһан юм.

Партиин XVI съездэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр И. В. Сталин капитализмын ниитэ кризисые классическаар шэнжэлэн харуулаа.

Тиихэ зуураа, нүхэр Сталин түрүүшын ээлжээндэ ажахын социалистическэ ба капиталистическэ хоёр системэ боложо дэлхэйн хубааран һалаһаниие харуулна, тэдэнэй хоорондохи тэмсэл капитализмын ниитэ кризисэй саашадаа гүнзэгырэлгэдэ шиидхэхы удхатай байна гэжэ заана.

Капитализмын ниитэ кризисэй гол удхань хадаа эблэршэгүй социалистическэ ба капиталистическэ системэнүүдэй хоорондохи тэмсэл болоно. 1919 оной февраль һара соо бэшэһэн «Хоёр лагерь» гэһэн статья соогоо нүхэр Сталин капитализмын ниитэ кризисэй гол удхые научнаар тайлбарилаа. Тиихэ зуураа, дэлхэй болбол империализмын ба социализмын хоёр лагерь боложо эрьелтэгүйгөөр хубааран һалаа гэжэ нүхэр Сталин зааһан юм.

Социалистическэ ба капиталистическэ системэнүүдэй тэмсэл ба мүрысөөн бүхы талаараа, экономическа, политическэ, идеологическа, дипломатическа талаараа хурсадана. Энэ мүрысөөндэ социалистическэ системэ илажа байна. Гэбэшье, капитализмын ниитэ кризис дэлхэйе хоёр системэ болгон хубаарилгаар хизаарлагдахагүй. Дэлхэйе хоёр системэ болгон хубаарилһан ушар дэлхэйн капиталистическэ системын ниитэ кризисэй гол ба шиидхэхы тэмдэгынь болоно. «Капитализмын ниитэ кризис, — гэжэ И. В. Сталин һургана, — бусадшье шэнжэ тэмдэгүүдтэй байдаг». Энэ хадаа империализмын колониальна системые улам үмхирүүлнэ. Капитализмын ниитэ кризисэй болоод байхада, капиталистическэ оронуудта дүүрэнээр худэлмэрилдэггүй үйлэдбэриин предприятинууд улам олошорно, худэлмэригүйдэлгэ бүри ехэдэжэ, худэлмэригүйшүүдэй резервнэ арми худэлмэригүйшүүдэй саг үргэлжын арми болоно. Капитализмын ниитэ кризис ганса нэгэ капиталистическэ орондо болоно бэшэ, харин капиталистическэ бүхы оронуудта, бүхы дэлхэйн капиталистическэ системэдэ хабаатай. Энэ хадаа саг зуурын үзэгдэл бэшэ, харин бүхы оронуудта капитализмын үмхиржэ һалатар боложо байха түүхэтэ процесс мүн.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн шэнэ ном соогоо нүхэр И. В. Сталин капитализмын ниитэ кризисэй эхилһэн тушаа тусгаар бэшэһэн байна. «Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ, илангаяа капиталистическэ системэһээ Советскэ Союзай хагасан һалахада, дэлхэйн капиталистическэ системын кризис эхилээ һэн. Энэнь ниитэ кризисэй нэгэдэхи шата байһан юм. (И. В. Сталин, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд», 57 нюур).

Капитализмын ниитэ кризисые гүнзэгырүүлһэн дэлхэйн хоёрдохи дайн энэ кризисые улам түргэдхөө. Энэ дайнда туйлаһан Советскэ Союзай түүхэтэ илалта хадаа социалистическэ системын хүсэ шадалые капиталистическэ системын хүсэ шадалһаа бүри үлүү ехэ болгоо һэн. Советскэ Союзай шиидхэхы туһаламжын ашаар Центральна ба Зүүн-Урдахи Европын оронуудай зургаан зуун миллион хүн зон, тэрэшэлэн Хитадай болон Хойто Корейн арадууд империализмын дарлалтаһаа сүлөөрһэн байха юм. Политическэ хүсэнүүд эрид хубилаа һэн. Агууехэ Советскэ Союз түрүүтэйгээр демократиин ба социализмын лагерь бии болоо.

Экономическа кризисэй улам ургажа байһан оршон байдалдахи худэлмэришэнэй худэлөөнэй ябасые шэнжэлхэ зуураа, партиин XVI съезд дээрэ хэлэһэн элидхэл соогоо нүхэр И. В. Сталин үргэн ниитэ худэлмэришэд коммунизм тээшэ эрьесэ хээ гэжэ тэмдэглэһэн байна. Нүхэр И. В. Сталинай хэлэһэн энэ үгэ хадаа капитализмын дарлалтаһаа арадуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ арадуудай үргэн фронтые эмхидхэһэн коммунистическэ партинуудай героическа замые гэрэлтүүлһэн ба гэрэлтүүлжэшье байна.

Манай ороной арадай ажахын бүхы һалбаринуудай түргэнөөр хүгжэжэ байһан оршон байдалда ВКП(б)-гэй XVI съезд болоо һэн. Съездэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр Сталин социалистическэ обществын үлэмжэ һайн байһаниие эли тодоор харуулһан, ажахын социалистическэ системые научнаар шэнжэлһэн, капиталистическэ системэһээ тэрэнэй онсо илгаатай байдаг тушаа хэлэһэн байна.

Ажахын социалистическэ системын үлүү һайн байһанай ашаар советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ороноо индустриализацилха, деревнидэ социалистическэ хубилалтануудые хэхэ, ажалшадай материальна ажана байдалые саг үргэлжэ һайжаруулха талаар ехэ амжалтануудые туйлаа.

Ажахын 1929—1930 ондо промышленностиин хуби болбол бүхы арадай ажахын валовой продукциин 53 процентһээ дээшэ болоод байгаа, тиихэдэ хүдөө ажахын хубинь — 47 процент шахуу болоһон байна.

«Бидэнэр болбол аграрна орон байһанаа индустриальна орон болоутай байнабди», — гэжэ нүхэр Сталин бүхы съездын халуун һайшаалга доро хэлээ һэн.

Ороной технико-экономическа гээгдэлые тон богонихон болзор соо усадхахын тула манай промышленностиин хүгжэлтын темпнүүдые саашадань түргэдхэхэ гээшэ бүришье шухала байгаа, социалистическэ промышленностиин хүгжэлтын темпнүүдые доошолуулхые оролдоһон оппортунистнуудта эсэргүү тон эрид шууд тэмсэл зайлашагүй шухала байгаа.

«...Манай промышленностиин хүгжэлтын темпые доошолуулха зайлашагүй шухала гэжэ шашалдадаг хүнүүд болбол социализмын лайсад, манай ангиин дайсадай агентнүүд мүн», — гэжэ И. В. Сталин заагаа һэн. (Ленинизмын асуудалнууд, нюур 369).

Нэгэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдээд байхада үргэн ниитын дунда «табанжэлые дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ» гэһэн лозунг гараһан байна.

XVI съезд социалистическэ байгуулалтын дайшалхы большевистскэ темпнүүдые мүн саашадань хангаха ба табанжэлые дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ ябадал туйлаха гэжэ партиин ЦК-да даалгаһан байна.

Партиин XVI съезд болотор СССР-эй хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ тон ехэ хубилалта туйлагдаһан байгаа. Үргэн ниитэ таряашад социализм тээшэ эрьеһэн байна. Коммунистическэ партиин, нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро анги болохо нюдарган баяшуулые усадхалгые ба үргэлжын коллективизациие бодотоор бэелүүлһэнэй ашаар манай орондо колхозуудай үйлэдбэрилдэг товарна продукци нилээд дээшэлээ һэн. Колхозно таряашад болбол советскэ засагта гүнзэгыгөөр этигэдэг болоһон байгаа.

XVI съездээ манай Коммунистическэ парти ленинско-сталинска ЦК-е тойрон улам нигтаар жагсанхай ерээ. Энэ хадаа ленинскэ хараа шугамые хазагайруулагшадта эсэргүү тэмсэлэй аша үрэ мүн байгаа. Бүхы фронтнуудаар социализмын дэлгэрэнгы добтолго хэхэ, анги болохо нюдарган баяшуулые усадхаха, үргэлжын коллективизаци бэелүүлхэ ёһотойбди, — гэжэ нүхэр Сталин тус съезд дээрэ, хэлэһэн байна.

Вождиингоо энэ түүхэтэ заабариие хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, манай советскэ арад парти ба правительствын хүтэлбэри доро түрэл ороноо дэлхэй дээрэ эгээн хүсэтэй индустриально-колхозно гүрэн болгоо.

Мүнөө советскэ арад Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэреэр КПСС-эй XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, түрэл орондоо коммунизмын материально-техническэ база байгуулжа байна.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ.

Естественно-научна темэдэ

Обоогой бии болоһон тухай ба тэрэнэй реакционно удха

Обоо хадаа ламын шажанай эгээл дэлгэрэнги, эгээл хорото ёһо заншалнуудай нэгэниинь мүн. Обоо ламанарай заабаринуудай ёһоор үндэр газарта тахигдадаг. Барга бүдүүлиг ламанар обоо тахиха газар шэлэжэ олоходоо, эндэ хадын «эзэн» байдаг юм, хүнэй ажабайдал, дүтын нютагуудтахи хүн зоной ажахын амгалан байдал тэрэ «эзэнһээ» дулдыдадаг гэжэ шажанда шүтэдэг һүзэгтэниие этигүүлдэг байгаа. Ингэжэ ламанар харанхы барга, үзэг бэшэг мэдэхэгүй зониие мэхэлдэг, тэдэнэй ухаае мунхаруулдаг байгаа.

Эрдэмтэд болбол бурхан гү, али ямар нэгэн «эзэн» гэжэ хаанашье байхагүй гэжэ үнэн хада баталаа һэн. Мүн тэрэшэлэн эдэнэр шажанай ёһо заншалнуудай, тэрэ тоодо обоогой бии болоһон тухай үнинэй мэдэдэг.

Обоо хадаа байгаалиин хүсэндэ хүнэй мэдэлтэй байһанай үлэгдэл гэжэ тодорхойлогдонхой. Энэ хадаа эртэ урда сагта хүнэй ухаан бодолой тон барга харанхы байхада, оршон тойроной байгаалиие асари ехэ хүсэтэй амиды юумэ гэжэ тоолодог байхада бии болоһон байна. Тэрэ үедэ хүн байгаалиин эрхэ мэдэлдэ байгаа. Шулуугаар, яһаар, һүүлээрнь бронзоор тулюур муугаар хэгдэһэн зэр зэмсэгүүдээр зэбсэгжэһэн эртэ урдын сагай хүнүүд манай эндэхи газарнуудаар олоороо ябадаг, эреэн гүрөөһэн, бар, баабгай гэхэ мэтын зэрлиг арьятануудтай тэмсэжэ, заримдаа үхэдэг, тэдэ арьяатадай хүнэһэн болодог байгаа.

Гадна, тэрэ үеын хүн тэнгэриин дуун, сахилгаан, газарай хүдэлөөн, түймэр, уһанай үер, үбшэн, үхэл, наранай ба һарын хиртэлгэ, зүүдэн гэхэ мэтын байгаалиин үзэгдэлнүүдэй юунһээ бии болодогыень мэдэдэггүй байһан дээрэһээ тэдэнһээ ехэ айдаг, тэдэниие диилдэшэгүй ехэ хүсэтэй юумэнүүд гэжэ тоолодог байһан юм. Байгаалиин эдэ үзэгдэлнүүдые мүнөө үеын культурна хүнүүд шудалжа үзөө, тэдэниие дабажа шадаха хүсэтэй болоо. Тиихэдэ барга харанхы үеын хүнүүд хадаа хүн зоной ажабайдал байгаалиин эдэ үзэгдэлнүүдһээ дулдыдана гэлсэдэг һэн. Тэрэ үеын хүнэй агнуури ехэнхидээ азагүй байдаг байгаа. Хүн зон хүйтэ нойтонһоо, заримдаа үбшэн тахалһаа боложо һүрэг олоороо үхэдэг бэлэй. Энээниие тэрэ сагай хүнүүд байгаалиин диилдэшэгүй ехэ хүсэтэй үзэгдэлнүүдһээ болоно гэжэ һанадаг һэн.

Заримдаа агнуури һайн, олзо ехэтэй байдаг, хүнэй ажабайдал хүнгэрдэг байба. Тиимэ ушарые эртэ урда сагай хүнүүд байгаалимнай үршөөбэ, мандаа али болохоор туһална гэжэ ойлгодог байгаа. Тиимэ дээрэһээ байгаалиин хүсые дабажа шададаггүй, харанхы барга хүнүүд байгаалида үршөөлгэхэ зорилгоор, тэрээндэ мүргэдэг, тахил үргэдэг байна. Эртэ урда сагай хүнүүд байгаалитай тэмсэжэ, тэрэниие мэдэлдээ абажа шадахагүй болохолоороо бодото дээрэ байдаггүй бурханда, үхэдэл шүдхэртэ ба бусад «эзэдтэ» шүтэдэг, тэдэнэртэ мүргэдэг байгаа. Энээн дээрэһээ байгаалида шүтэдэг ябадал гараа.

Ламын шажанай обоо болбол бөөгэй ёһо заншалнуудһаа дамжуулан абаһан гурим, байгаалида шүтэдэг, мүргэдэг ябадалай үлэгдэл мүн. Үнэндөө ламын шажанда шүтэдэг зоной тахидаг обоо хадаа бөөгэй тахидаг тайлгань гээшэ. Бөөгэй шажан — эртэ урда сагай шажан мүн. Зуун жэлэй урда тээ бурядай түрүүшын эрдэмтэн Доржи Банзаров иигэжэ бэшэһэн байгаа: «Хүнүүдэй үе бүхэн өөрынгөө һууһан газарта обоо тахидаг һэн. Обоо бодхоолго, тэрээндэ үргэл үргэлгэ ехэ бэлэхэнээр хэдэг байгаа. Бөө хадаа обоогой болохоёо байһан хадада гү, али гүбөөдэ оршон тойрониие хамгаалжа байдаг хадын эзэд байрладаг болоо гэжэ соносходог бэлэй».

Хуушанай сагта бурядууд медицинэ гэжэ мэдэдэггүй байгаа. Тэдэнэр ажахыгаа эгээл тулюур аргаар эрхилдэг һэн. Иимэ ажахы байгаалиин байдалһаа дулдыдадаг, хүн зониинь аюулта элдэб үбшэндэ нэрбэгдэн һүрэг олоороо үхэдэг һэн.

Тиимэ харанхы барга байдалтай байһан бурядууд зобохо, ядарха ябадал «хадын эзэдһээ» гол түлэб дулдыдадаг байна гэжэ ойлгодог байгаа. Тиимэһээ эдэ бурядууд ехэ юумэ гаргашалжа тахил үргэхэ, мүргэхэ баатай байһан юм. Бороо ехээр зуниинь үршөөхыень, ургаса ехээр ургуулхыень гуйжа, бодото дээрээ байдаггүй эдэ «эзэдтэ» хабартаа үргэл, мүргэл хэдэг байгаа. Намарай үедэ дулаан үбэлые эдэ «эзэдһээ» гуйдаг байба. Энээн дээрэһээ харахада обоо хадаа гуйлгын удхашанартай байгаа.

Ламанар зониие мэхэлдэг, тэдэнэй зөөриие мэхэ гохын аргаар үбэршэлдэг байба. Жэшээнь, Агын дасанда ород хүнэй дүрсэ зураг олдоо һэн. Тэрэниие ламанар «Буурал баабай» гэжэ нэрлэдэг байба. Үнэндөө нэгэ ород таряашан хадада боожо үхэһэн байгаа. Энэ ушарые ламанар хэрэглэжэ, энэ хүн «хадын эзэн» болоо гэһэн һураг суу тарааһан байха юм. Ламанар хадаа ламын шажанда шүтэгшэдые тэрэ хүнэй үхэһэн газарта обоо тахяад, мүргэгты гэдэг бэлэй. Обоо тахихада аргагүй ехэ зөөри суглуулагдадаг, тэрэнэй ехэнхиень ламанар үбэршэлдэг байһан юм.

Обоо хадаа шажанай ёһо заншал гээшэ. Шажан болбол мүлжэгшэ ангиин гарта байдаг, арад зониие мэхэлхэ, тэдэнэй ухаан бодолые мохооруулха зэбсэг мүн. Тиимэһээ шажан хадаа ангиин дарлалтые, мүлжэгшэдые һайшаадаг, ямаршье революцида эсэргүүсэн тэмсэдэг байна. Марксизм шажаниие ангиин эгээл реакционно организаци гэжэ тоолодог гэжэ В. И. Ленин нэгэнтэбэшэ хэлэһэн байха юм. Шажан хадаа мүлжэгшэдэй ангиин аша туһа болгон ажалшадай ангиин оюун мэдэрэлые мохооруулдаг байна.

Ламанар обоо тахижа, хүн зоной оюун мэдэрэлые мохооруулдаг, тэдэнэй байгаалиин шэрүүн хүсэнүүдтэй тэмсэхэ шадалыень һуларуулдаг байгаа. Энэ хадаа хүнүүдые гэдэргэнь зэрлиг барга саг тээшэ татана гээшэ. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй, барга мунхаг хүнүүд байгаалиин шэрүүн дошхон үзэгдэлнүүдые номогоруулхын тула, үргэл, мүргэл хэхэ баатай болодог байгаа. Мүнөө электричествын үедэ, наукын туйлай ехээр һалбаран мандаһан үедэ обоо тахидаг ябадалые һанахада эгээл зэрлиг ёһо заншал, барга сагай ябадал шэнгеэр һанагдана.

Мүнөө үеын хүнүүд наукын аша туһаар байгаалиин үзэгдэлнүүдые гүнзэгыгөөр шудалаад, байгаалиин хуули ёһонуудые гартаа абаа. Байгаалида үршөөлгэхын тула үргэл, мүргэл хэдэг хүнүүд тон хомор болоо. Байгаалида урдань үгы байһан шэнэ ургамалнууд, шэнэ үүлтэрэй малнууд наукын ашаар бии болгогдоо.

Ламын шажан хүндэ ямар туһа хүргөөб? Ямаршье туһа хүргөөгүй, харин энэ хадаа коммунизм тээшэ урагшаа манай дабшахада һаад тойбо хэнэ. Ламаизм болбол хүн зониие зэрлиг сагай байдал тээшэ татана. Ямаршье шажан хадаа арадые байгаалиин үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ элсүүлдэггүй, харин байгаалиин мэдэлдэ байхые эридэг, тэрээндэ мүргэхыень һүзэгтэниие баадхадаг юм.

Үзэг бэшэг бага мэдэдэг, шажанда һүзэглэдэг зарим наһажаал хүнүүд мүнөөшье хүрэтэр обоо тахихые хүсэдэг байна. Тиимэ дээрэһээ коммунистнууд, комсомолецууд ба олониитын бусад эдэбхитэд обоогой реакционно удхые ажалшадта ойлгуулжа үгэхэ ёһотой. Гансал наукын хүсөөр байгаалиие улам гүнзэгыгөөр шудалжа шадахабди.

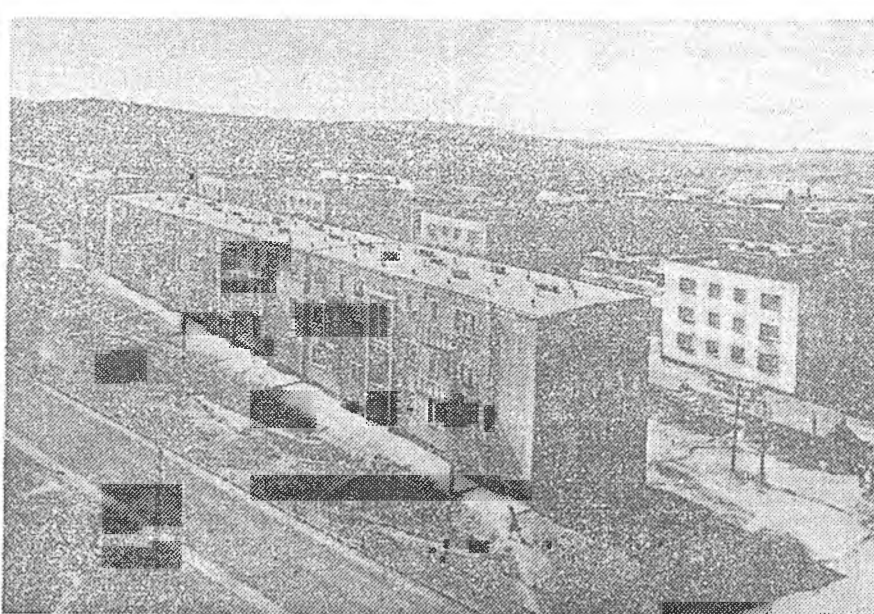
Коммунистическэ обществые байгуулгада хэрэгтэй бүхы шухала материальна хэрэгсэлнүүдые наукын аша туһаар бии болгообди. Бидэ шажантай бэшэ, харин наукатай нэгэн хамта ябажа, гэгээн һайхан ерээдүйдэ — коммунизмда хүрэхэбди.

Ф. М. Шулунов.

Һала шэрэһэн түрүүшын пароход

Байкальска леспромхозой коллектив модо һаллажа эльгээхэ хүдэлмэреэ болзорһоонь 15 үдэр урид, сентябриин 10-да дүүргэхэ уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Июниин 20-ной үдэр Турка голой адагһаа «Воронин» гэжэ пароход һала шэрэжэ түрүүшынгээ замда гараба. Тус пароходой коллектив капитан Г. В. Лазогой хүтэлбэри доро 5000 кубометрын оронда 6800 кубометр модотой һала шэрэжэ, Клюевскэ модоной завод ошобо.

Хортиин хархис засагай үедэ Комло гэжэ венгерскэ город шахтёрско багахан тосхон байгаа. Венгерскэ Арадай Республикын табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ үедэ, Комло хадаа баригдажа байгаа промышленна шэнэ гигант—Сталинай нэрэмжэтэ металлургическа комбинадые нүүрһээр хангагша ехэ комбинат болохо юм. 4000 хүнэй һуужа байһан һандархай гэрнүүдэй оронда 30.000 хүнтэй мүнөө үеын, ногоон модото город баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баригдажа байгаа шахтёрско городой районуудай нэгэн.

ТАСС-эй фотохронико.

Польшодо химическэ промышленность хүгжэнэ

ВАРШАВА, июниин 24. (ТАСС). Дайнай урда тээхи Польшодо химическэ промышленность һулаар хүгжөөгдэһэн байгаа. Үсөөн тоото химическэ предприятинууд гол түлэб гадаадын капиталистнуудай үмсэ байһан юм. Оронд шухала хэрэгтэй химикалинуудай ехэнхи хубиинь гадаадын фирмэнүүд хилын саанаһаа асардаг байгаа.

Арадай Польшодо химическэ промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Гурбанжэлэй түсэбэй үедэ ороной химическэ бүхы предприятинууд һэргээгдэһэн, мүн химическэ промышленностиие саашань хүгжөөхэ түүхэй эдэй база бэлэдхэгдэһэн байна. Химическэ промышленность зургаан жэлэй эсэстэ Польшын арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэниинь болохо юм.

Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри ба химическэ промышленностьда хэрэгтэй шэнэ мэргэжэлтэ кадрнуудые бэлэдхэлгэ жэл бүри һайжаруулагдана.

Жолибож гэжэ Варшавын районуудай нэгэндэ химическэ промышленностиин научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай бүхэли городок баригдаа. Юрэнхы химиин шэнэ табан институт, фармацевтическэ институт, будагуудай ба хахадфабрикадуудай институт, искусственна материалнуудай институт, арһанай промышленностиин институт эндэ байрлаба. Городок соо библиотекэ бии. Тэрэ хадаа химиин талаар орон дотороо эгээн олон научна зохёолнуудтай байна.

Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин талаар туйлаһан амжалтануудай түлөө химическэ промышленностиин научно-шэнжэлэлгын институдуудай олон хүдэлмэрилэгшэд 1951—1952 онуудта гүрэнэй шангай лауреадай хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэбэ.

Индийскэ арадта Китчлугай хандалга

ДЕЛИ, июниин 23. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэиндийскэ соведэй түрүүлэгшэ доктор Китчлу Корейдэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй үдэр гэжэ июниин 25-ые тэмдэглэхэ гэһэн уряатайгаар Индиин арадта хандаба.

«Эб найрамдалай тала баригша бүхы хүнүүд уласхоорондын договорнуудые бүгэдэниитээр, бүрин хүндэлхэ, корейскэ сэрэгэй пленэйхид тухай асуудал дары шиидхэхэ, даб дээрэхи эблэрэлгэ баталха гэжэ энэ үдэр эрихэ ёһотой», — гэжэ Китчлу мэдүүлбэ.

Корейскэ сэрэгэй пленэйхидые лисынмановска лагерьнуудһаа «сүлөөлгын» асуудал тушаа хэлэхэ зуураа, Китчлу иигэжэ мэдүүлбэ: эдэ ябуулгануудай түлөө бүхы харюусалга ООН-эй командовани гэдэгтэ тохогдоно. «Зохихо хэмжээнүүдые ООН-эй командованиин абаһан байгаа һаань, Ли Сын Ман гэгшын эдэ хорото ябуулганууд хэгдэхэ аргагүй байһаниинь тон тодорхой байна. Сэрэгэй пленэйхидые тараан намналга мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Сэрэгэй пакт баталха ба Урда Корейдэ туһаламжа үзүүлхэ гэһэн США-гэй правительствын найдуулга Ли Сын Ман гэгшые дура зоргоорнь табина.

Хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ Гротеволь ба Ульбрихт үгэ хэлэбэ

БЕРЛИН, июниин 23. (ТАСС). Мүнөөдэр Берлинэй демократическа секторэй томо хэдэн олон предприятинууд дээрэ хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай хамтын ехэ суглаанууд болобо. Суглаанууд «Бергман Борзиг» гэжэ турбобүтээлгын заводто, Карл Либкнехтын нэрэмжэтэ трансформаторна заводто, Сталинай нэрэмжэтэ электроаппаратна заводто ба бусад заводуудта, мүн июниин 17-до забастовконуудай болоһон предприятинууд дээрэ хэгдэбэ.

Германска Демократическа Республикын премьер-министрын орлогшо ба СЕПГ-эй ЦК-гэй генеральна секретарь Вальтер Ульбрихт Октябриин 7-ной нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводто болоһон хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. Сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдаһан Вальтер Ульбрихт ажалшадай материальна байдалые саашадань һайжаруулха талаар Германска Демократическа Республикын правительствын ба СЕПГ-эй ЦК-гэй һүүлшын хэмжээябуулганууд тухай хэлэбэ.

Тэрэ хадаа хүдэлмэришэдэй хэлэһэн үгэдэ анхарал хандуулха, ажалша олониитын ба партиин хоорондохи холбоо бэхижүүлхэ шухала байһые тэмдэглэбэ. Вальтер Ульбрихтын хэлэһэн үгые хүнүүд ехэ анхаралтайгаар сонособо. 28 хүн үгэ хэлээ. Үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэд правительствын хэмжээябуулгануудые халуунаар һайшааба, тиихэ зуура засагай органуудай, профсоюзна комитедүүдэй ба бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ байһан ехэ дутагдалнуудые шүүмжэлбэ. Кепеник райондо трансформаторна завод дээрэ 3000 хүдэлмэришэдэй үмэнэ Германска Демократическа Республикын премьер-министр ба СЕПГ-эй ЦК-гэй түрүүлэгшэ Отто Гротеволь үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ, Берлиндэ болоһон һүүлшын событинууд тухай тогтон хэлэбэ, гурим эбдэлгэдэ хабаадахыень хүдэлмэришэдые түхирха гэжэ оролдоһон Баруун Берлинэй провокаторнуудые элирүүлбэ. Тэрэ хадаа СЕПГ-эй ЦК-гэй пленумэй шиидхэбэринүүдые хүдэлмэришэдтэ тайлбарилһан ба хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ арга харуулһан байна. Предприятиин хүдэлмэришэд Гротеволиин хэлэһэн үгые ехэ анхаралтайгаар сонособо. Тэрэнэй үгэ нэрьемэ альгаташалгаар нэгэтэбэшэ таһалагдаа.

Нэгэн һаналаар абаһан резолюци соогоо хүдэлмэришэд баруун берлинскэ провокаторнуудай ябуулгануудые буруушаан шүүмжэлбэ, СЕПГ-эй ЦК-да ба правительствода бүрин этигэдэг байһанаа мэдүүлбэ.

«Сименс Плания» гэжэ заводто болоһон суглаан дээрэ СЕПГ-эй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүнэй кандидат Р. Гернштадт, «Бергман Борзиг» гэжэ турбобүтээлгын заводто болоһон суглаан дээрэ СЕПГ-эй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн ба Ехэ Берлинэй обербургмистр Фридрих Эберт гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Мүнөө үдэшэ Германска Демократическа Республикын бусад городуудай томо предприятинууд дээрэ хүдэлмэришэдэй сэхэ суглаанууд тэрэшэлэн болобо.

Хитадай залуушуулай шэнэ-демократическа союзай 2-дохи съезд нээгдэбэ

ПЕКИН, июниин 23. (ТАСС). Хитадай залуушуулай шэнэ-демократическа союзай 2-дохи съезд мүнөөдэр Пекиндэ нээгдэбэ. Ороной элдэб олон районуудай 553 делегадууд съезд дээрэ байлсана. ВЛКСМ-эй делегаци, Хитадай арадай һайндуратанай, Вьетнамай демократическа республикын, Польшын, Чехословакиин, Германска Демократическа Республикын, Болгариин, Монгол Арадай Республикын, Япониин, Индонезиин, Франциин, Италиин, Англиин ба Австралиин залуушуулай делегацинууд съездэ ерэбэ.

Хитадай коммунистическэ партиин ЦК-гэй секретарь Лю Шао-ци Хитадай коммунистическэ партиин ЦК-гэй үмэнэһөө съездэ амаршалга хүргэжэ хандаба.

Хитадай арадай-революционно сэрэгэй соведэй главна политическэ управлениин начальнигай орлогшо Сяо Хуа, профсоюзуудай Бүхэ хитадай федерациин түрүүлэгшэ Лай Жо-юй, эхэнэрнүүдэй Бүхэ хитадай демократическа федерациин түрүүлэгшын орлогшо Дэн Ин-чао, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь Семичастный, Корейн демократическа залуушуулай союзай секретарь Ли Ен гэгшэд съездэ хабаадагшадые тэрэшэлэн амаршалба. Семичастный хадаа Хитадай залуушуулай шэнэ-демократическа союзай 2-дохи съездэ ВЛКСМ-эй туг, мүн съездэ хабаадагшадта ВЛКСМ-эй значогуудые дамжуулан үгэбэ.

Лисынмановска бүлэгэй хорото аашанууд тухай Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, июниин 23. (ТАСС). Синьхуа агентствын тусхай корреспондент Цзян Нань Кэсонһоо иигэжэ дамжуулба:

Ли Сын Ман гэгшын банда сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр һаатуулан барихые оролдон, һэшхэлгүй аашануудые гаргана.

Июниин 20-ной үдэшэ, июниин 21-нэй үглөөгүүр американецуудай туһаламжатайгаар Ли Сын Ман гэгшын банда Санмудайн лагерьһаа ба сэрэгэй пленэйхидэй байдаг американска бусад 3 лагерьнуудһаа 643 пленэйхидые хүсөөр дахин зайсуулба. Июниин 20-ной һүни лисынмановска бандидууд Санмудайдахи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьта танкнуудтай ба грузовигуудтай тусхай отрядые эльгээжэ, тэндэһээ 400 гаран пленэйхидые гаргажа абаашаба. Тус лагериие американска сэрэгүүд хаража байгаа. Тэдэнэр сэрэгэй пленэйхидые машинануудта һуулгахые хаража байһан болобошье, хамаархахые һэдээгүй.

Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, хүсөөр һаатуулан баригдажа байгаа сэрэгэй пленэйхид Урда Корейн зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ оруулагдаха юм гэжэ лисынмановска обороной министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Июниин 18-да Санмудайн лагерьһаа лисынмановска бандидуудай гаргажа абаашаһан сэрэгэй пленэйхид Кванчжуда лисынмановска марионеточнэ армиин һуралсалай дүтын лагерьнуудта байна гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэбэ.

Дүрбэн үдэрэй турша дотор лисынмановска бүлэг хадаа американецуудай хаража байхадань олон арбаад мянган сэрэгэй пленэйхидые лагерьнуудһаа гаргажа, лисынмановска армида тэдэниие оруулба. Нютагтаа сэхэ бусаагдахагүй хойто корейскэ сэрэгэй бүхы пленэйхидые «сүлөөлхын түлөө урда корейскэ сэрэгэй полици али болохо арга хэрэглэхэ юм» гэжэ урда корейскэ полициин начальник генерал Вон Ион Дук мэдүүлбэ. Урда Корейн премьер-министрын уялгануудые дүүргэгшэ Бьон Ион Тэ июниин 18-да генерал Марк Кларкда эльгээгдэһэн бэшэг толилбо, «нютагтаа сэхэ бусаагдахагүй хойто корейскэ сэрэгэй бүхы пленэйхидые хилбараар сүлөөлхэб» гэжэ тэрээн соогоо бэшэбэ.

Һүүлшын 4 үдэрэй событинуудһаа харахада, американска тала лисынмановска бүлэгтэ һамбаа үгэнэ.

Итальянска коммунист түрмэһөө сүлөөлэгдэбэ

РИМ, июниин 23. (ТАСС). Партизанска хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадагша коммунист Данте Горрери Падуя городой сүүдэй түрүүлэгшын захиралтаар июниин 22-то сүлөөлэгдөө гэжэ «Унита» газетэ мэдээсэнэ. Тэрэ хадаа худал гэмнэлгээр хэгдэһэн «хэрэг» хаража үзэлгые хүлеэжэ, табан жэлэй турша дотор түрмэ соо байһан юм. Присяжнануудай сүүд хадаа парламентын депутадаар Данте Горрериин һунгагдаһан ушарһаа, тэрэниие сүлөөлхэ тухай захиралта үгэхэ баатай болобо. Түрмэһөө гарахадань, ажалшад Горрериие угтажа, патриодые халуунаар амаршалаа.

Итальянска социалистическэ партиин нүлөөнэй ургалта

РИМ, июниин 24. (ТАСС). Парламентска һунгалтын үедэ амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, Итальянска социалистическэ партида Италиин ажалша олониитын талархал улам ехэ боложо байна гэжэ «Аванти» газетэ мэдээсэнэ. Һүүлшын үдэрнүүдэй турша дотор Тревизо провинци дотор социалистическэ партида 300 ажалшад оробо. Социалистическэ партиин секцинүүд 11 газарта шэнээр бии болгогдоо. Ровиго, Таранто, Катанья ба бусад провинцинуудай олон зуугаад ажалшад партида ороһон байна.

Франциdахи правительственна кризис

ПАРИЖ, июниин 24. (ТАСС). Правительствые бүридүүлхэ гэһэн Пинейн һэдэлгын амжалтагүй байһан ушарһаа, республикын президент правительство бүридүүлхыень Жозеф Ланьельдэ даалгаба гэжэ Франс Пресс агентство дамжуулна.

ПАРИЖ, июниин 24. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үдэшэ Жозеф Ланьель («Дулдыдангибэшэ хүнүүд» гэдэг тон баруунай бүлэглэлэй ударидагшадай нэгэн — Ред.) правительство бүридүүлхэ үүргэ бэедээ даажа абахые зүбшөөһэн тухайгаа республикын президентдэ мэдээсэбэ.

Ли Сын Ман гэгшэдэ Пирсон бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 23. (ТАСС). Нью-Йоркско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, ООН-эй Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ Пирсон Ли Сын Ман гэгшэдэ бэшэг эльгээжэ, тэрэнэй ябуулганнуудые ехээр түбэгшөөһэн тухайгаа мэдүүлнэ. Пленэйхидые «сүлөөлгэ» тон гайхалтай байна, ушарынь энэ асуудалаар хэлсээ түйлахын тула хоёр жэлэй турша дотор хэлсээ хэгдэбэ гэжэ Пирсон бэшэнэ.

Берлиндэ болоһон фашистска провокацида американска офицернүүд хабаадаба

БЕРЛИН, июниин 23. (ТАСС). «Нейес Дейчланд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, американска офицернүүдые һуулгаһан угаа олон автомашина июниин 17-до Берлинэй советскэ секторто үзэгдэбэ. Американска 2 офицерые һуулгаһан ЗН 2318 номертой американска хүнгэн автомобиль городой советскэ секторэй центртэ ба талмайнууд дээрэ байдаг олохон үйлсэнүүдтэ үзэгдэбэ гэжэ газетэ бэшэнэ. Тэдэнэр хүсэ хэрэглэхэ ба диверси хэхэ, Баруун Берлиндэ орохо гэжэ демонстрантнуудые уряалба. Адлерсгоф райондо КВ 027192 номертой автомобиль демонстрантнуудай бүлэгүүдэй хоорондо сэхэ холбоо хангажа байгаа. Тэрээндэ һуужа ябаһан хүнүүдэй дунда американска офицер байлсаба.

Редакторай орлогшо **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов— 6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00565. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.